

Зміст

Передмова	5
<i>Нік Орач</i> Ascendant.....	8
<i>Катерина Колесник</i> А ще земляни дають молоко.....	22
<i>MisterXardas</i> Архаїчний мандрівник	30
<i>Ольга Солтис</i> Вічний талан.....	44
<i>Володимир Foramen</i> Втеча з Юпітера.....	59
<i>Ігор Даровський</i> Гарна можливість.....	73
<i>Валерія Орлова</i> Гаррі любить помідори.....	86
<i>Оксана Голумбієвська</i> Емпатка.....	94
<i>Олексій Хмельницький</i> Життя.....	109
<i>Катерина Бондарєва</i> Заради життя.....	115
<i>Ольга Сидоренко</i> Зносинець.....	124
<i>Антон Ейне</i> Неповний комплект.....	130
<i>Анна Буке</i> Ніхто не побачить політ журавлика.....	135

<i>Дар'я Мацелевич</i>	
Пасажир	146
<i>Ольга Пелешук</i>	
Пастка в раю.....	160
<i>Ігор Тхаревський</i>	
Шибеники	174
<i>Бонусне оповідання</i>	
<i>Олгаф</i>	
Ist gerettet.....	188

Передмова

Щоразу беручи до рук незнайому книгу, сподіваєшся поринути у новий невідомий світ. Разом з героями береш участь у карколомних пригодах, приміряєш на себе костюм дослідника чи скафандр астронавта, ділову краватку чи жебрацьке лахміття, уніформу курсанта чи імператорські шати. Байдуже чи ти розкриваєш великий роман, чи коротеньку збірку оповідань, яскраву та швидкоплинну, після якої хочеться продовження кожної з історій.

Тим паче, що останні місяці кількість друкованої українськомовної фантастики невпинно зростає. На книжкових полицях постійно помічаєш нові імена, а масовість перекладів світової класики жанру українською приємно дивує. Звісно, якість великої частини сучасних перекладів та «самодруків» поки що аж ніяк не найкраща, однак надія на те, що кількість врешті-решт перейде у якість, гріє душу читача, що десятиліттями мріяв про справжню масовість та якість українськомовного друку. Саме з такою метою сьогодні, навіть в умовах повномасштабної агресії, проводиться безліч конкурсів та укладаються збірки фантастичних оповідань.

До видання «Безмежний космос» увійшло кілька оповідань, що брали участь в однойменному конкурсі на платформі «Аркуш». Започатковуючи цей конкурс, я навіть не сподівався, що вдасться зібрати стільки цікавих та непересічних історій. Попри те, що у назві було окреслено космос, як місце основної дії, багато конкурсантів вдало виконали основні вимоги та досягли головної мети – створити якісний оригінальний контент в обмеженому обсязі, збагативши українську літературу та культуру своїми ідеями та баченнями. Різні за стилем, ідеєю та піджанром, ці оповідання об'єднує не тільки загальна приналежність до наукової фантастики, а й бажання авторів розповісти непересічну історію та поділитися зі світом унікальним баченням.

Ця книга є логічним продовженням конкурсу. Способом донести викладені ідеї до більш широких мас, надрукувавши найкращі твори й відправивши їх у далеке й безмежне, як сам Космос, плавання. Можна довго сперечатися про смаки, але впевнений, що кожен читач знайде на цих сторінках історію для себе. Саме тому, що майбутнє, минуле, незвідане поряд і приховане у далеких-далеких галактиках – усе це завжди бентежить уяву людини й допомагає відірватися від негативу довкола. Бо тільки завдяки таким цікавим історіям читач зможе розкрити частину таємниць безмежного космосу та пережити пригоди й невдачі разом з героями та героїнями, що народжені нашими чудовими авторами.

Маю надію, що навіть у такі важкі часи ця книга стане яскравим промінцем приємних емоцій, що лине крізь парсеки від далеких та близьких зірок, і додасть трохи сил, наснаги та надії кожному, хто зважиться мандрувати світами, викарбуваними на її сторінках. Особисто для мене було задоволенням відвідати кожен. Навіть ті, що

не увійшли до зібрання, яке ви тримаєте в руках. Тому ще раз хочу подякувати всім авторам, що брали участь у конкурсі «Безмежний космос», а найбільше – тим, які надіслали свої рукописи та дозволи для друку.

Як і кожному Герою на шляху зустрічаються друзі у пригодах, на моєму, під час підготовки цієї книги, також трапилися люди, без яких я, певне, не впорався б. Тому відчуваю обов'язок згадати їх окремо. Особлива подяка Наталці Ластовець, що взялася за верстку книги, попри сімейні клопоти та хронічний недосип. Окреме дякую Антону Ейне, який знайшов час та сили, щоб створити обкладинку, яка задовольняла б не тільки укладача, а й авторів. Вдячний видавцям, що взялися за друк маловідомих та зовсім невідомих авторів. Однак найбільше дякую моїй другій половинці за розуміння та терпіння до моїх творчих мандрів.

А вам, читачі, вдячний, що не оминули своєю увагою цієї книги. Тож мерщій до пригод та незвіданих космічних стежин!

Олександр Гаврик

Нік Орач

Ascendant

Шеріл бігла. У трохи завеликому скафандрі, це було робити незручно, але вона вже звикла. Його створювали для «чистих» – генномодифікованих представників вищого класу, вона ж – «псована» забагато часу проводила в зовнішньому кільці станції, де гравітація не дозволила її кісткам достатньо витягнутися. Крім того, вона була нижча навіть за інших псованих. Та на відміну від них, Шеріл любила відчувати вагу власного тіла. І навіть шолом, який постійно завалювався наперед не псував їй задоволення від крижаної планети. Тож якщо інші кадети-сироти, або ес-кадети, з нетерпінням чекали повернення на орбіту, вона була рада, затримці на поверхні на дві зайві доби.

Коли біжиш у скафандрі, головне – це приноровитися до сервоприводів суглобів і слідкувати за диханням. Вдих – розгинаємо коліно рівно настільки, щоб допоміжний штучний інтелект екзоскелету вловив рух і продовжив його. Виносимо іншу ногу вперед. Видих. Підшва сама підлаштовується під рельєф і характер поверхні. Сервоприводи самі гасять вагу тіла. Знову вдих.

Шеріл бігла наодинці, бо це не було штатним тренуванням. Дівчина випросила дозвіл на цю пробіжку, поки її група згортала табір.

– Десять хвилин, – сказав сержант Маркус, дивлячись на неї згори вниз. – Спізнишся на секунду – дістанеш наряд у невагомості.

Отже, дев'ять. Ризикувати потрапити в невагомість вона не хотіла. Якщо решту кадетів відправляли в наряди на Велике Кільце, то Шеріл тільки в невагомість – у Вісь. Інакше це було б не покарання, а нагорода. Уже минуло чотири хвилини її пробіжки. Зараз вона підхопить камінець на згадку й побіжить назад.

– От лайно! – почувла вона в навушниках голос сержанта.

Дівчина підхопила намічений сувенір і вже розвернулася бігти назад, коли пролунав сигнал метеоритної тривоги.

Від несподіванки кадетка спинилась і підвела погляд на чорне небо. Високо в чорному небі на мить спалахнула горішня станція космічного ліфта.

– Всі геть від Гнізда! – закричав по загальному каналу сержант.

Стовбур ліфта сплетений із нановуглецевих трубок задрижав і почав хилитися на захід. Минуло кілька довгих секунд перш ніж до Шеріл дійшло, що спалах, який вона бачила в небі був вибухом горішньої станції ліфта. Проектори уздовж стовбуру почали мерехтати й гаснути. Троси ліфта не призначені для нових типів навантажень почали кришитися та рватися. Кілька тисяч кілометрів конструкції падало на планету.

Тисячі років тому, під час Розколу так само падали ліфти на Тверді. Але тоді троси підірвали біля самої основи. Тож частина з уламків відлетіла в міжпланетний простір, а частина – згоріла в атмосфері. Тут же атмосфера була затонка й ніхто не хотів знову зіштовхнутися з уламками в космосі.

Поверхня під ногами здригнулась і пішла хвилями, підкинувши дівчину вгору на кілька метрів. На секунду Шеріл відчула себе в невагомості, але вже за мить гепнула додолу. Поки вона лежала приходячи до тями, земля двигтіла та коливалася під нею. Шеріл окинула поглядом показники датчиків. Скафандр не повідомляв про пошкодження оболонки. Балон із повітрям теж був цілий. Кисню лишалося ще на дві години. Дівчина повільно підвелася та поглянула в небо – стовбур ліфту загинався, обіцяючи цілком обплести планету. І там, де він падав на поверхню, вона здималася, як від вибуху. Поверхня вібрувала та тремтіла під ногами й Шеріл ледве стояла.

– Шеріл – сержанту, усім. Проблема. Низькі запаси повітря. Прийом, – дівчина передала в ефір повідомлення визначеного для таких ситуацій формату, хоча й не сподівалася на відповідь.

Тиша. На обох каналах – персональному із сержантом і на загальному групи – тиша. Вона подивилась у напрямку, де колись височіла громада ліфта. Тепер між нею та гніздом височіли вали землі. Коли горішня станція перестала натягувати троси – саме в нижню прийшовся перший удар. Навряд чи хтось вижив.

– Марго – усім. Біда. Зламана нога. Я всередині кабіни ліфта. Нас, схоже, перекинуло. Прийом.

Слава Старим, хтось усе ж вижив.

– Шеріл – Марго, усім. Іду до ліфта. Спробую допомогти.

– Кнут. Втрата. Немає повітря. Викликайте флот.

Втрата. Так описували ситуацію, якщо порятунок був неможливий. Витратити час на порятунок того, хто доповів про свою «втрату» не мало сенсу. З уроків історії Шеріл знала, що «втрата» часто використовувалася в часи Розколу та

Перших Поселень, коли не було можливості врятувати того, хто з якоїсь причини відривався від станції чи потрапляв у якусь іншу Біду. Вона бачила колись списки «втрат». Сотні в часи Перших Поселень. Десятки в часи Походу. Одиниці – після. Жодних «втрат» уже не було дуже, дуже довго.

– Шеріл – Кнуту. Де ти? Прийом! – дівчина не знала, що зробить, коли дійде до нього, та не могла нічого не робити.

Марго доповіла про «бїду» й бїдою була зламана нога. Не повітря. Отже, вона може почекати. Шеріл трохи знала Кнута. Той був у іншій групі, але, крім тренувань на поверхні, вони іноді мали спільні зайняття. Кнут любив астронавігацію. Не любив зовнішнє коло та спускатися на Альбус. Мріяв, що його місцем призначення буде Вісь станції.

– Втрата. Флот, – голос хлопця був слабким.

Дівчині здалося, що вона чує в ньому стримуваний біль. Він не хотів, щоб його рятували. Він хотів, щоби вони викликали флот і спробували врятувати себе.

– Шеріл – Марго. Кнут із тобою в ліфті? Бачиш його? Прийом.

Та Марго відповіла не їй. Натомість вона увімкнула другим каналом флотський.

– Марго, ес-кадет – флоту. Бїда на поверхні, – Марго зам'ялась. Ситуацію треба було класифікувати та описувати максимально чітко. Але до якої групи віднести обрив тросу ліфта? Зрештою, вона сказала як є: – Обрив тросу ліфта. Низькі запаси повітря. Прийом.

Шеріл попрямувала до Гнізда обходячи валуни та перелазячи через купи землі. Перемішана з кригою, та ковзала під руками й дівчина пошкодувала, що її рукавички не мають такого самого цупкого покриття, як взуття. Особливо не сподїваючись на успіх, вона увімкнула канал наземної станції:

– Шеріл, ес-кадет – гнізду. Проблема. Низький запас повітря. Прийом.

Тиша. Тоді вона спробувала перемкнутися на канал іншого Гнізда, але й там їй ніхто не відповів.

– Корвет «Іридій» – ес-кадету Марго. Відповідь на біду. Де саме ви? Там є дорослі? Прийом.

– Марго – Іридію. Гніздо номер два. Під уламками. Зламана нога, не бачу виходу. Ще один кадет, що вижив перебуває на поверхні. Прийом.

– Шеріл, ес-кадет, – корвету «Іридій», – вона скосила погляд на показники запасу повітря. – Біда на поверхні, низькі запаси повітря. Біля Гнізда номер два. Прийом.

Шеріл дещо перебільшила той факт, що вона «біля» Гнізда. Насправді між нею і місцем, де колись трос космічного ліфта приєднувався до поверхні планети зараз громадилася купа каміння.

– Іридій – Шеріл. Забирайтеся звідти швидко. На вас падають інші троси. Прийом.

Інші троси! Отже, падав не лише «її» ліфт. Дівчина підвела погляд. Інший трос був схожий на чорну тріщину, що розколола небо й тепер розширювалася, загрожуючи проковтнути планету. Падали всі три ліфти. А це означало, що шансів на порятунок майже не залишилося. Кожен трос обів'є планету два-три рази, ударна хвиля, якщо не розколе літосферні плити, то, однаково, здійме нові гори з реголіту. Хто там хотів видобувати корисні копалини? Копати вже не треба.

– Шеріл. Іридію. Відмова. Потрібне повітря. Спробую знайти Марго. Прийом.

Дівчина полізла на купу каміння перемішаної з кригою. Лід, що частково розтанув від удару вже знову почав

замерзати. Лізти було важко, руки постійно зіслизали. З такими навантаженнями повітря в неї вистачить ще хвилин на двадцять, може п'ятнадцять.

– Марго. Втрата. Шеріл, рятуй себе, – Марго схлипнула. – Прийом.

– Іридій – Шеріл. Забирайся звідти. Трос впаде біля вас за дві години, але ударна хвиля буде вже за десять хвилин.

«Біля». Шеріл сподівалася, що той, хто зв'язковий на корветі був точніший за неї. І, що його «біля» означало саме «біля», а не «на». Бракувало сил на відповідь. Без повітря вона теж незабаром стане «втратою». Дівчина вилізла на новоутворений гребінь навколо зруйнованого Гнізда й побачила кабінку ліфта. Відірвана від тросу, та тепер лежала, ніби зіжмакана велетенською рукою бляшанка.

Вона не стане «втратою». Шеріл озирнулася на схід, звідки падав інший трос. Космічні ліфти мають розміщуватися на екваторі. Принаймні, максимально близько до нього. Гніздо потребувало рівної, твердої широкої ділянки. Це було проблемою на планеті, котра майже повністю була вкрита товстим шаром криги. Тож другий ліфт збудували трохи північніше. Зовсім скоро рівних ділянок уздовж екватора не буде зовсім.

З наближенням ударної хвилі задрижала земля.

– Марго, тримайся, – вона порушила протокол обміну повідомленнями. Має дістати догану. Вона дуже зраділа б догані.

Шеріл впала з гребню кратера утвореного першим ударом стовбуру ліфта й ковзнула вниз схилом. Згори полетіло каміння, грудки землі та скалки криги. Чим далі, тим більше їх ставало. До їхнього стукоту об шолом скафандру додався писк системи життєзабезпечення, що по-

відомив про низький рівень кисню. Каміння та землі ставало дедалі більше й Шеріл виявила, що вже не котиться схилом, а борсається серед потоку. Її затопило з головою, закрутило та кілька разів перевернуло й на мить здалося, що от-от відірве руку. І коли Шеріл уже подумки попрощалася із життям, усе скінчилося.

– Іридій – ес-кадетам. Доповідайте. Прийом. Іридій – ес-кадетам. Доповідайте. Прийом.

Шеріл розплющила очі. У світлі датчиків всередині шолома розрізнила реголіт, яким її засипало. Ковтнула солону кров, що наповнила рот. Показник кисню світився червоним нулем. Жити їй лишалося кілька хвилин.

– Шеріл – Іридью. – Вона не стане втратою. Вона не здасться. – Біда. Брак повітря. Прийом.

Спробувала поворухнутися – на диво, їй вдалося сісти. Шеріл присипало реголітом та кригою, але скафандр залишився неушкодженим. Сервоприводи працювали. Поряд лежало тіло сержанта Маркуса. Його було легко пізнати – єдиний дорослий у їхній групі. Вона обвела поглядом довкола – ще кілька тіл. Дівчина ковтнула кров, що назбиралася в роті. «Це не внутрішня кровотеча. Я просто прокусила язика. Будь ласка, нехай це буде просто прикушений язик». Прийшов біль, якому вона зраділа. Болів прикушений язик.

Вона підповзла до тіла сержанта. Зняла свій ранець із пустим кисневим балоном. Відшукала перехідну систему. Патрубок випав із її слабких пальців. У навушниках щось говорив Іридій, та її реальність зараз звузилася до двох ранців – один із повітрям, інший – без – і шлангу, що могли врятувати їй життя. З другої спроби вона під'єднала патрубок і відкрутила вентиль. Нічого не сталося. «Немає

повітря. Я підбрала ранець без повітря». Та потім дівчина побачила ще один вентиль на своєму ранці. Шеріл повернула його й упала – сил не лишилося. За якийсь час зрозуміла, що все ще дихає. Система життєзабезпечення все ще тримала показники на нулі – отже, повітря лишилося обмаль і вона мусила шукати ще одну заміну.

– Шеріл – Іридью. Проблема. Мало повітря. Прийом.

– Славетні Старці! Жива! Ти вже кілька разів мала померти.

«Йому теж зроблять догану, – подумала Шеріл. – Він відповів не за протоколом. І не сказав «прийом»».

– Шеріл – Іридью. Скільки я маю часу? Прийом.

– Іридій – Шеріл. Півтори години. Тобі треба забиратися звідти. І то швидко. Прийом.

«Ящірки вам лисої, а не «забиратися»», – подумала Шеріл. Вона знала, що їй робити. Дівчина попрямувала до кабіни ліфта, тягнучи за собою ранець із майже порожнім балоном повітря. Кабіна лежала так, що до її дверей Шеріл дотягувалася самими кінчиками пальців. Навіть якби вона могла ще підстрибнути – годі було й думати підтягнутися за такої сили тяжіння. Вона роззирнулася – мала конче поновити запаси повітря. У наступному скафандрі, з якого Шеріл зняла ранець із повітрям, було розбите скло. Дівчина пізнала загиблого. Хлопця звали Айден і він мріяв стати механіком. Вона обов'язково поплаче за ним потім. Вона поплаче за ними всіма. Потім. Вона підтягнула його ближче до входу. Стягнула й поклала одне на одне ще кілька тіл. По ним залізла всередину.

У кабіні ліфта було не настільки жахливо, як вона собі уявляла. Майже всі крісла лишалися порожніми, між